

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL / IYUL / 7-SON,
I-QISM

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
I-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

MHXS (IFRS) ASOSIDA MOLIYAVIY HISOBOT TUZISHNING KORXONA RENTABELLIGI VA TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI TAHLIL QILISHDAGI O'RNI.....	12
Urakova Maxsad Xakimovna	
QAYTA TIKLANMAYDIGAN RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	18
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF DIGITAL FINANCIAL TECHNOLOGIES FOR CREDIT RISK PREDICTION AND MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BIG DATA ANALYTICS.....	21
Kholdorov Sardor Umarovich	
O'ZBEKISTONDA AGROINVESTITSIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	28
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR UCHUN ICHKI TURISTIK MAHSULOTLAR TAHLILI.....	33
Zoxidov Firuz Faxritdinovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА.....	38
Эргашбаева Нилуфар Мухаммадсайфуллаевна	
MUSTAQIL TURISTLAR OQIMINI OSHIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA VA UNI O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	42
Muzaffarov Akmal Axmadovich	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ЧАТ-БОТОВ В СИСТЕМЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ	49
Ирматова Азиза Бахрамовна	
OROL BO'YI MINTAQASIDA YASHIL IQTISODIYOT ASOSIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	56
Akramova Feruza	
RECENT MEDICAL TOURISM RESEARCH IN THE WEB OF SCIENCE CORE COLLECTION	68
Hao Xiaohui	
HARBIY XIZMATCHILARNI KIYIM-KECHAK BILAN TA'MINLASHDA ILG'OR XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	76
Omonov Usmonqul Raxmonqul o'g'li	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA OSHIRISHNING ZAMONAVIY IQTISODIY MEXANIZMLARI	83
Inobatov Abror Boshlarovich	
КОММУНАЛЬНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА И МЛАДЕНЧЕСКАЯ СМЕРТНОСТЬ: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПО РЕГИОНАМ УЗБЕКИСТАНА ЗА 2012–2024 ГОДЫ.....	92
Мамбетсапаев Курбанияз Айниязович	
АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ	97
Ташмухамедова Карима Саматовна	
СУТЬ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	104
Тарават Абдул Салам	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTITSIYALAR MANBALARI RIVOJLANISHINING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI.....	112
Ibadullayev Dilshad Ibragimovich	

BARQAROR SHAHARSOZLIKNI TA'MINLASHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING EKOLOGIK VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	117
Permatov Ilxomjon Juraboyevich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR SHAHARSOZLIKNI HUQUQIY ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH	121
Inoyatova Gulnoz Kadamovna	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK OMILLARNING BINOLAR YEMIRILISHIGA TA'SIRINI KOMPLEKS BAHOLASH VA ULARNI KAMAYTIRISH USULLARI (TOSHKENT SHAHRI MISOLIDA).....	125
Turabova Shodiya Anvarjon qizi	
MHXSDA TUSHUM VA MOLIVAVIY INSTRUMENTLAR BO'YICHA PUL MABLAG'LARI OQIMINI HISOBGA OLISH	132
Eshonqulov Akmal Qudratovich	
BOJXONA IMTIYOZLARINING DAVLAT BYUDJETI DAROMADLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	138
Latipov Jahongir Shavkatovich	
O'ZBEKISTONDA XUSUSIY TA'LIM TIZIMIDA KADRLAR NOMUTANOSIBLIGI TENDENSIYALARI	144
Raxmatxo'jayev Axrolxo'ja Akmal o'g'li	
EKOLOGIK TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSION USULLARNING SAMARADORLIGI.....	150
Usmanova Gulida Valiyevna	
BUXORO VILOYATIDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI TARMOQLARARO IQTISODIY SAMADORLIGI EKONOMETRIK TAHLILI	156
Nazarov Nazar G'ulom o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	163
Sadikova Dildora Abdulla qizi	
MAHALLALARDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH EKOTIZIMINING FUNKSIONAL BOG'LIQLIGI.....	167
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫМИ ФИНАНСОВЫМИ ОПЕРАЦИЯМИ	172
Исмоилова Жасмина Ильхом кизи	
SANOAT KLASSTERLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INNOVATSION FAOLIYATGA TA'SIRI	178
Mamadaliyev Anazxon Ziyodillayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	183
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
BIOLOGIK RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA INNOVATSION BOSHQARUV USULLARI.....	188
Babadjanov Akmal Shuxratovich	
ZAMONAVIY JAMIYATDA AHOLINING EKOLOGIK MADANIYATINI YUKSALTIRISH MEXANIZMLARI.....	193
Xudoyberdiyev Norbek Komiljon o'g'li	
O'ZBEKISTON KONTEKSTI: IQLIM O'ZGARISHI, OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI VA MOSLASHTIRISH SIYOSATLARI	198
Haydarov Ibrohimxon Abbosxon o'g'li	
TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRI VA BOJXONA NAZORATINI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	202
Kilichov Nazar Bafoevich	

TA'LIM XIZMATLARI VA ULARNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	208
Yusupova I.R.	
OROLBO'YI HUDUDLARINING IJTIMOIIQTISODIY SALOHİYATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA USTUVOR RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	212
Dosnazarov Kallibek Kalbayevich	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ДОХОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА	222
Айтмуратов Кутлымурат Жалгасович	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALAR UCHUN KORPORATIV BOSHQARUV BO'YICHA IQTISODIY HAMKORLIK VA TARAQQIYOT TASHKILOTI (IHTT)NING YETAKCHI TAMOIYILLARINI O'ZBEKISTON AMALIYOTIGA JORIY ETISH YO'NALISHLARI	227
Jumadullayeva Durdona Shuxrat qizi	
TURIZM SOHASIDA KLASTERNI SHAKLLANTIRISH ASOSIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	233
Abdurayimov O'ktam Abdug'ani o'g'li	
EKOLOGIYAGA OID HUQUQBUZARLIKLAR TARKIBI	240
Majidova Shaxnoza Rustam qizi	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH VA MUAMMOLI KREDITLAR MUAMMOSI: TAHLIL VA YECHIMLAR.....	244
Qurbonov Ilhom Jumaqulovich	
AGROTADBIRKORLIKDA OMILLAR SARFI ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH HAJMINING OSHISHIGA TA'SIRINI HUDUDIY BAHOLASH.....	248
Qurbonov Alisher Boboqulovich	
ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PROBLEMS IN THE IMPLEMENTATION OF INTERNAL STANDARDS IN AUDIT FIRMS OF UZBEKISTAN AND THEIR IMPACT ON THE QUALITY OF AUDIT SERVICES	256
Kamola Bobonarova	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONA MENEJMENTIDA AXBOROT TEKNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI.....	262
Zohidov Jamshid Botirxonovich	
SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJIRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	267
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI VA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	272
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
MILLIY HUNARMANDCHILIK SOHASINI HUDUDIY RIVOJLANTIRISHNING INTEGRAL BOSHQARUV MODELI VA UNI BAHOLASH	279
Yaxshiliqov Sardor Rustam o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ SIYOSATINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL.....	288
H.S. Bobojonov	
OLIY TA'LIM TIZIMIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR JALB QILISHNING USLUBIY ASOSLARI.....	294
Mamanazarov A.A.	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI BOSHQARISH VA ISHLAB CHIQRISH XAVFSIZLIGI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI.....	299
Gulmatov Sunnatillo Nurillayevich	
BIOLOGIK AKTIVLAR SINTETIK VA ANALITIK HISOBINI TASHKIL ETISHDA ISHCHI HISOBVARAQLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	308
Axmetova Salima Seytovna	

HUDUD IQTISODIYOTIGA “YASHIL INVESTITSİYALAR”NI JALB QILISH MEXANIZMLARINING USLUBIY JIHATLARI.....	313
To‘xtayev Maqsud Mansurovich	
TURIZM SOXASIDA XIZMATLAR SIFATIGA TA’SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	321
Suyunov R.G’.	
SOLIQ MA’MURCHILIGI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARINING JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	326
Turdaliyev Eldor Sho‘xratjon o‘g‘li	
AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI RAQAMLI BOSHQARUV MEXANIZMLARI ASOSIDA SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH.....	334
Berdiyev Abdumalik Hakimovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA KUZATUVLARNING O‘RNI VA O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	340
Siroj Zarina Rustambekovna	
MECHANISMS FOR INCREASING THE EFFECTIVENESS OF USING ISLAMIC FINANCE INSTRUMENTS IN SMALL BUSINESS DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	347
Toshxo‘jayev Abduqodirxon Abdulmanurxon ugli	
KORPORATIV BOSHQARUVNING IQTISODIY MAZMUNI VA QURILISH KORXONALARI FAOLIYATIDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI	354
G‘iyosov Ilxom Karimovich	
FORECASTING OF AGRICULTURAL PRODUCTION INDICATORS IN SURKHANDARYA REGION USING THE ARIMA MODEL.....	361
Abdurayimov Kamoliddin Khurram oglu	
BARQAROR HOSILDORLIKNI TA’MINLASHNING IQTISODIY YONDASHUVLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	369
Turayeva Gulizahro	
INNOVATSION EKOTIZIMDA FAN-TA’LIM-ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINING IQTISODIY JIHATLARI.....	374
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
INSON KAPITALIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRAL INDEKSINI SHAKLLANTIRISH VA UNING HUDUDIY IQTISODIY O‘SISHNI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI.....	378
Yusubboyeva Dinora Qudrat qizi	

INSON KAPITALIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INTEGRAL INDEKSINI SHAKLLANTIRISH VA UNING HUDUDIY IQTISODIY O'SISHNI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI

Yusubboyeva Dinora Qudrat qizi

Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti dotsenti, PhD.

E-mail: dinorayusubboeva@gmail.com

ORCID: 0009-0001-6058-7208

Annotatsiya. Mazkur maqolada inson kapitalidan foydalanish samaradorligini kompleks baholashning metodologik asoslari tadqiq etilib, hududlar kesimida amaliy qo'llash imkonini beruvchi integral indeksni shakllantirish yondashuvi taklif etilgan. Tadqiqotda inson kapitalining ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik hamda raqamli kompetensiyalar kabi asosiy tarkibiy elementlari tizimli ravishda tahlil qilinib, ularning iqtisodiy o'sishga ta'siri baholangan. O'zbekiston hududlari misolida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini kompleks baholash uchun ko'rsatkichlar tizimi va ularning vazn koeffitsientlariga asoslangan integral indeks modeli ishlab chiqilgan. Taklif etilgan metodologiya hududlar o'rtasidagi tafovutlarni aniqlash, inson kapitalidan foydalanish darajasini qiyosiy baholash hamda ustuvor rivojlantirish yo'nalishlarini belgilash imkonini beradi.

Kalitso'zlar: inson kapitali, inson kapitalidan foydalanish samaradorligi, integral indeks, baholash metodologiyasi, hududiy rivojlanish, iqtisodiy o'sish, mehnat unumdorligi, inson kapitali indeksi, innovatsion rivojlanish, raqamli kompetensiyalar, hududiy tafovutlar, iqtisodiy samaradorlik, strategik boshqaruv.

Аннотация. В данной статье исследованы методологические основы комплексной оценки эффективности использования человеческого капитала и предложен подход к формированию интегрального индекса, позволяющего применять его при анализе регионов. В исследовании системно проанализированы основные компоненты человеческого капитала, включая образование, здравоохранение, занятость, производительность труда, инновационную активность и цифровые компетенции, а также оценено их влияние на экономический рост. На примере регионов Узбекистана разработана модель интегрального индекса, основанная на системе показателей и их весовых коэффициентах, предназначенная для комплексной оценки эффективности использования человеческого капитала. Предложенная методология позволяет выявлять межрегиональные различия, проводить сравнительную оценку уровня использования человеческого капитала и определять приоритетные направления его развития.

Ключевые слова: человеческий капитал, эффективность использования человеческого капитала, интегральный индекс, методология оценки, региональное развитие, экономический рост, производительность труда, индекс человеческого капитала, инновационное развитие, цифровые компетенции, региональные различия, экономическая эффективность, стратегическое управление.

Abstract. This article investigates the methodological foundations for the comprehensive assessment of human capital utilization efficiency and proposes an approach for developing an integral index applicable to regional analysis. The study systematically examines the key components of human capital, including education, healthcare, employment, labor productivity, innovation activity, and digital competencies, and evaluates their impact on economic growth. Based on the case of the regions of Uzbekistan, an integral index model founded on a system of indicators and their weighting coefficients is developed to comprehensively assess the efficiency of human capital utilization. The proposed methodology enables the identification of regional disparities, comparative assessment of human capital utilization levels, and determination of priority areas for further development.

Keywords: human capital, human capital utilization efficiency, integral index, assessment methodology, regional development, economic growth, labor productivity, human capital index, innovation-driven development, digital competencies, regional disparities, economic efficiency, strategic management.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida inson kapitali iqtisodiy o'sishning eng muhim strategik omillaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Zamonaviy iqtisodiy rivojlanish sharoitida mamlakatlar raqobatbardoshligi tabiiy resurslar yoki ishlab chiqarish quvvatlari bilan emas, balki inson kapitalining sifati, undan foydalanish samaradorligi hamda innovatsion salohiyati bilan belgilanmoqda. Ta'lim, sog'liqni saqlash, kasbiy tayyorgarlik, ilmiy salohiyat va raqamli kompetensiyalarga yo'naltirilgan investitsiyalar mehnat unumdorligini oshirish, yuqori qo'shilgan qiymat yaratish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omillariga aylanmoqda.

So'nggi yillarda dunyoning rivojlangan mamlakatlarida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jahon bankining Human Capital Index (HCI), BMTning Inson taraqqiyoti indeksi (HDI), Jahon iqtisodiy forumining Global Competitiveness Index (GCI) hamda OECD tomonidan ishlab chiqilgan ko'rsatkichlar inson kapitalining rivojlanish darajasini baholash imkonini bersa-da, ular inson kapitalidan foydalanish samaradorligini hududlar kesimida kompleks baholash imkoniyatini to'liq ta'minlamaydi. Shu bois inson kapitalining iqtisodiy natijalarga ta'sirini aks ettiruvchi integral baholash usullarini takomillashtirish ilmiy tadqiqotlarning dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda [12].

O'zbekistonda ham inson kapitalini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida belgilanib, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, sog'liqni saqlash sifatini oshirish, bandlikni ta'minlash, ilm-fan va innovatsiyalarni rivojlantirish bo'yicha keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, hududlar o'rtasida inson kapitalining shakllanishi va undan foydalanish samaradorligi bo'yicha sezilarli tafovutlar saqlanib qolmoqda. Bu esa inson kapitalidan foydalanish darajasini baholashning yagona metodologik yondashuvini ishlab chiqish va hududlarning rivojlanish salohiyatini kompleks tahlil qilish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Mavjud ilmiy tadqiqotlarda inson kapitalining alohida tarkibiy elementlari, jumladan, ta'lim, sog'liqni saqlash yoki bandlik ko'rsatkichlari keng o'rganilgan bo'lsa-da, ularni yagona integral indeks asosida baholash va iqtisodiy o'sish bilan o'zaro bog'liqligini kompleks tahlil qilish masalalari yetarli darajada yoritilmagan. Ayniqsa, O'zbekiston hududlari misolida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini tavsiflovchi ko'rsatkichlarni integratsiyalashgan holda baholash hamda ularning hududiy rivojlanishga ta'sirini aniqlash bo'yicha ilmiy-metodologik tadqiqotlar cheklangan [11].

Shu munosabat bilan mazkur tadqiqotning maqsadi inson kapitalidan foydalanish samaradorligini kompleks baholashning metodologik asoslarini takomillashtirish, hududlar kesimida qo'llash mumkin bo'lgan integral indeksni shakllantirish hamda uning amaliy qo'llanilish imkoniyatlarini O'zbekiston hududlari misolida asoslab berishdan iborat. Tadqiqot doirasida inson kapitalining asosiy tarkibiy elementlari tizimlashtiriladi, integral indeksni shakllantirish metodikasi ishlab chiqiladi hamda mazkur yondashuvning hududiy iqtisodiy rivojlanishni baholash va strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilishdagi amaliy ahamiyati asoslab beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash masalasi zamonaviy iqtisodiyot fanining eng dolzarb ilmiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda iqtisodiy o'sishning intensiv omillariga e'tibor kuchayishi natijasida inson kapitalini shakllantirish bilan bir qatorda undan foydalanish samaradorligini baholash metodologiyasini takomillashtirish masalalari ham alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini integral ko'rsatkichlar asosida baholash hududiy rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ilmiy-amaliy vosita sifatida qaralmoqda.

T. Schultz inson kapitali nazariyasining asoschilaridan biri sifatida ta'lim, sog'liqni saqlash va kasbiy tayyorgarlikka yo'naltirilgan investitsiyalar iqtisodiy o'sishning eng muhim omili ekanligini asoslab bergan. Muallif inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarni uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishning eng yuqori samaradorlikka ega investitsiya turi sifatida baholaydi [1].

G. Becker ilmiy ishlarida inson kapitalini iqtisodiy rivojlanishning strategik resursi sifatida talqin qilib, ta'lim, sog'liqni saqlash va ishlab chiqarish jarayonida orttiriladigan ko'nikmalar mehnat unumdorligini oshirish orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashini ko'rsatadi [2].

J. Mincer inson kapitalini baholash metodologiyasini rivojlantirib, ta'lim davomiyligi va mehnat tajribasi daromadlar hamda mehnat unumdorligining asosiy determinantlari ekanligini isbotlagan. Uning «Mincer tenglamasi» inson kapitalini empirik baholashning klassik modeli sifatida bugungi kungacha keng qo'llanilmoqda [3].

R. Lucas inson kapitalini endogen iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida baholab, bilim va malakaning jamlanishi butun iqtisodiyot bo'yicha ijobiy tashqi samaralar (spillover effects)ni yuzaga keltirishini ta'kidlaydi. Uning nazariyasiga ko'ra, inson kapitalining o'sishi uzoq muddatli iqtisodiy rivojlanishning asosiy manbai hisoblanadi [4].

P. Romer endogen iqtisodiy o'sish nazariyasida bilimlar, innovatsiyalar va ilmiy salohiyatni inson kapitalining eng muhim tarkibiy qismi sifatida e'tirof etadi. Muallifning fikricha, innovatsion faoliyat va yangi bilimlarni yaratish iqtisodiy o'sish sur'atlarini uzoq muddat davomida qo'llab-quvvatlaydi [5].

E. Hanushek tadqiqotlarida inson kapitalini baholashda ta'lim sifati ta'lim davomiyligidan muhimroq ekanligi ilmiy asoslangan. U o'quv natijalari va kompetensiyalar iqtisodiy o'sishga kuchliroq ta'sir ko'rsatishini, inson kapitalining samaradorligini baholashda sifat ko'rsatkichlarini ham hisobga olish zarurligini ta'kidlaydi [6].

J. Heckman inson kapitalining hayotiy sikl davomida shakllanishini o'rganib, ayniqsa, erta yoshdagi investitsiyalar eng yuqori iqtisodiy samara berishini asoslab bergan. Muallif inson kapitalini baholashda ta'lim bilan bir qatorda sog'liq, kognitiv va nokognitiv ko'nikmalarni ham inobatga olish zarurligini qayd etadi [7].

OECD ekspertlari inson kapitalini baholashda bilimlar, ko'nikmalar, mehnat bozori natijalari va innovatsion salohiyatni yagona tizimda tahlil qilishni tavsiya etadilar. Ularning fikricha, inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini baholashda faqat ta'lim emas, balki mehnat unumdorligi va innovatsion faollik ham asosiy indikatorlar hisoblanadi [8].

Jahon banki tomonidan ishlab chiqilgan Human Capital Index (HCI) inson kapitalining kelgusidagi mehnat unumdorligiga ta'sirini baholashning xalqaro metodologiyasi sifatida keng qo'llaniladi. Biroq mazkur indeks inson kapitalining hududlar kesimidagi foydalanish samaradorligini to'liq aks ettirmaydi, bu esa yangi integral baholash usullarini ishlab chiqish zaruratini yuzaga keltiradi [9].

Mahalliy olim Q. X. Abdurahmonov ilmiy tadqiqotlarida inson kapitalining milliy iqtisodiyot rivojlanishidagi strategik o'rni, undan samarali foydalanishning iqtisodiy mexanizmlari hamda mehnat unumdorligini oshirish yo'llari chuqur tahlil qilingan [10].

Yuqoridagi ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, inson kapitalining shakllanishi va iqtisodiy o'sishga ta'siri masalalari yetarli darajada o'rganilgan bo'lsa-da, undan foydalanish samaradorligini hududlar kesimida kompleks baholashning integral metodologiyasi hali to'liq shakllanmagan. Mavjud xalqaro indekslar asosan inson kapitalining rivojlanish darajasini baholaydi, biroq uning iqtisodiy natijalarga aylanish samaradorligini to'liq ifodalamaydi. Shu sababli inson kapitalining ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik, mehnat unumdorligi, innovatsion rivojlanish va raqamli kompetensiyalarini yagona integral indeks asosida baholash metodologiyasini ishlab chiqish ushbu tadqiqotning ilmiy yangiligi va amaliy ahamiyatini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning integral indeksini shakllantirish hamda uning hududiy iqtisodiy o'sishga ta'sirini aniqlashga qaratilgan kompleks metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotning metodologik asosini inson kapitali nazariyasi, endogen iqtisodiy o'sish konsepsiyasi hamda xalqaro baholash metodologiyalari, jumladan, Human Capital Index (HCI), Human Development Index (HDI), Global Competitiveness Index (GCI) va OECD tavsiyalari tashkil etdi.

Tadqiqot jarayonida tizimli tahlil, qiyosiy tahlil, statistik tahlil, umumlashtirish, guruhlash va integral baholash usullaridan foydalanildi. Inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini tavsiflovchi ta'lim sifati, sog'liqni saqlash, bandlik darajasi, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik hamda raqamli kompetensiyalar asosiy indikatorlar sifatida tanlab olindi. Mazkur ko'rsatkichlar normallashtirish usuli orqali yagona shkalaga keltirildi va ekspert baholash hamda ilmiy adabiyotlar tahlili asosida aniqlangan vazn koeffitsientlari yordamida integral indeks hisoblab chiqildi.

Integral indeks quyidagi additiv model asosida shakllantirildi:

$$IHCUEI = 0,25E + 0,20H + 0,15B + 0,20P + 0,10I + 0,10D,$$

bu yerda:

E – ta'lim sifati,

H – sog'liqni saqlash ko'rsatkichlari,

B – bandlik darajasi,

P – mehnat unumdorligi,

I – innovatsion faollik va

D – raqamli kompetensiyalarni ifodalaydi. Ushbu metodologiya inson kapitalining iqtisodiy natijalarga aylanish samaradorligini kompleks baholash hamda hududlar o'rtasidagi tafovutlarni aniqlash imkonini beradi.

Empirik tahlilda O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi, Jahon banki, BMT, OECD va boshqa xalqaro tashkilotlarning rasmiy statistik ma'lumotlari hamda ilmiy adabiyotlardan foydalanildi. Tadqiqot natijalari hududlar kesimida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini qiyosiy baholash, ustuvor rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash va strategik boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslash uchun metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash iqtisodiy rivojlanishning zamonaviy bosqichida ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etayotgan ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy o'sish sur'atlari tobora ko'proq tabiiy resurslar yoki ishlab chiqarish omillari hisobiga emas, balki inson kapitalining sifati va undan foydalanish samaradorligi hisobiga ta'minlanmoqda. Shu bois bugungi kunda inson kapitalini nafaqat shakllantirish, balki uning iqtisodiy natijalarga qay darajada ta'sir ko'rsatayotganini baholash masalasi alohida dolzarblik kasb etmoqda.

Hozirgi vaqtda inson kapitalini baholash bo'yicha xalqaro amaliyotda bir qator indekslar qo'llaniladi. Jumladan, Jahon bankining Human Capital Index (HCI) kelajakdagi mehnat unumdorligini shakllantirish nuqtai nazaridan ta'lim va sog'liqni saqlash ko'rsatkichlarini baholaydi. BMT tomonidan e'lon qilinadigan Human Development Index (HDI) esa ta'lim, umr davomiyligi va aholi daromadlari asosida inson taraqqiyoti darajasini aniqlaydi. Jahon iqtisodiy forumining Global Competitiveness Index (GCI) va OECD metodologiyalarida ham inson kapitaliga oid ko'rsatkichlar mavjud. Biroq mazkur indekslarning aksariyati inson kapitalining shakllanish darajasini aks ettiradi, ammo undan iqtisodiy faoliyatda foydalanish samaradorligini to'liq baholamaydi [13].

Mavjud metodologiyalarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ular uchta asosiy cheklovga ega. Birinchidan, ko'rsatkichlar ko'proq ijtimoiy rivojlanish natijalarini ifodalaydi va inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini to'liq ochib bermaydi. Ikkinchidan, hududlar kesimida qiyosiy baholash imkoniyatlari cheklangan. Uchinchidan, ta'lim, sog'liqni saqlash, mehnat unumdorligi va innovatsion faoliyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik yagona integral ko'rsatkich orqali ifodalanmaydi. Shu sababli O'zbekiston sharoitida hududlarning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga oluvchi yangi metodologik yondashuvni ishlab chiqish zarurati yuzaga kelmoqda.

Mazkur tadqiqotda inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash uchun integral indeksni shakllantirish taklif etildi. Integral indeksning asosiy maqsadi inson kapitalining alohida tarkibiy qismlarini emas, balki ularning iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan umumiy hissasini kompleks baholashdan iborat. Ushbu yondashuv hududlar kesimida inson kapitalidan foydalanish darajasini aniqlash, hududlar o'rtasidagi tafovutlarni baholash hamda strategik rivojlanish ustuvorliklarini belgilash imkonini beradi.

Integral indeksni shakllantirishda ko'rsatkichlarni tanlash ilmiy adabiyotlar tahlili, xalqaro indekslar metodologiyasi hamda O'zbekistonning hududiy rivojlanish xususiyatlari asosida amalga oshirildi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, inson kapitalidan foydalanish samaradorligini tavsiflovchi oltita asosiy indikator tanlab olindi. Bular ta'lim sifati, sog'liqni saqlash, bandlik darajasi, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik va raqamli kompetensiyalardan iborat. Mazkur indikatorlar inson kapitalining shakllanishi bilan bir qatorda uning iqtisodiy natijalarga aylanish jarayonini ham ifodalashi bilan ajralib turadi (1-jadval).

1-jadval
Inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash uchun tavsiya etilgan ko'rsatkichlar tizimi va ularning vazn koeffitsientlari¹

Ko'rsatkich	Mazmuni	Vazni (%)
Ta'lim sifati	Oliy va professional ta'lim qamrovi, ta'lim sifati	25
Sog'liqni saqlash	Kutilayotgan umr davomiyligi, sog'liq ko'rsatkichlari	20
Mehnat bozori	Bandlik darajasi va iqtisodiy faollik	15
Mehnat unumdorligi	Bir band xodimga to'g'ri keladigan ishlab chiqarish hajmi	20
Innovatsion faollik	Innovatsion korxonalar va ilmiy ishlanmalar	10
Raqamli kompetensiyalar	AKT ko'nikmalari va raqamli savodxonlik	10

Jadvalda keltirilgan indikatorlar xalqaro tajriba va ilmiy adabiyotlar tahlili asosida tanlandi. Ta'lim sifati eng yuqori vazn koeffitsientiga ega bo'lib, bu zamonaviy iqtisodiyotda bilim va malakaning mehnat unumdorligi hamda innovatsion rivojlanishga bevosita ta'siri bilan izohlanadi. Sog'liqni saqlash va mehnat unumdorligi inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini belgilovchi asosiy omillar bo'lganligi sababli ularga yuqori ulush ajratildi. Innovatsion faollik hamda raqamli kompetensiyalar esa raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalining yangi sifat bosqichini tavsiflovchi indikatorlar sifatida indeks tarkibiga kiritildi.

1 Muallif ishlanmasi.

Taklif etilgan ko'rsatkichlar tizimi asosida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini kompleks baholash maqsadida **Inson kapitalidan foydalanish samaradorligining integral indeksi (Integral Human Capital Utilization Efficiency Index – IHCUEI)**²ni shakllantirish taklif etiladi. Mazkur indeks inson kapitalining alohida elementlarini emas, balki ularning iqtisodiy rivojlanishga qo'shayotgan umumiy hissasini yagona integral ko'rsatkich orqali baholash imkonini beradi. Ushbu yondashuv inson kapitalining sifati va undan foydalanish natijalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aks ettirishi bilan amaldagi xalqaro indekslardan farqlanadi.

Integral indeksni shakllantirish jarayonida barcha ko'rsatkichlar turli o'lchov birliklarida ifodalanganligi sababli ularni dastlab yagona shkalaga keltirish zarur. Shu maqsadda ko'rsatkichlarni normallashtirish usulidan foydalanish tavsiya etiladi. Bu usul har bir indikatori 0 dan 1 gacha bo'lgan oraliqda baholash imkonini beradi hamda ko'rsatkichlarni o'zaro taqqoslash uchun qulay sharoit yaratadi. Normallashtirilgan ko'rsatkichlar asosida vazn koeffitsientlari qo'llanilib, integral indeks hisoblab chiqiladi.

Integral indeks quyidagi formula asosida aniqlanadi:

$$\text{IHCUEI} = 0,25E + 0,20H + 0,15B + 0,20P + 0,10I + 0,10D$$

bu yerda:

- **E** – ta'lim sifati;
- **H** – sog'liqni saqlash ko'rsatkichlari;
- **B** – bandlik darajasi;
- **P** – mehnat unumdorligi;
- **I** – innovatsion faollik;
- **D** – raqamli kompetensiyalar.

Mazkur formulada vazn koeffitsientlari xalqaro metodologiyalar, ilmiy adabiyotlar tahlili hamda inson kapitalining iqtisodiy o'sishga ta'sir darajasidan kelib chiqib belgilandi. Ta'lim sifati eng yuqori ulushga ega bo'lishi zamonaviy iqtisodiyotda bilim va malakaning mehnat unumdorligi, innovatsion faollik hamda iqtisodiy raqobatbardoshlikni shakllantirishdagi hal qiluvchi o'rni bilan izohlanadi. Sog'liqni saqlash va mehnat unumdorligi iqtisodiy natijalarni bevosita belgilovchi omillar bo'lganligi sababli ularga teng ulush ajratildi. Bandlik darajasi inson kapitalining iqtisodiy jarayonlarga jalb etilish darajasini tavsiflaydi, innovatsion faollik va raqamli kompetensiyalar esa bilimlar iqtisodiyoti sharoitida inson kapitalining yangi sifat ko'rsatkichlari sifatida indeks tarkibiga kiritildi (2-jadval).

2-jadval.
Inson kapitalidan foydalanish samaradorligi integral indeksini baholash mezonlari²

Integral indeks qiymati	Baholash darajasi	Hududning tavsifi
0,80–1,00	Juda yuqori	Inson kapitalidan foydalanish samaradorligi yuqori, innovatsion rivojlanish barqaror
0,60–0,79	Yuqori	Inson kapitalidan samarali foydalanilmoqda, ayrim yo'nalishlarda takomillashtirish zarur
0,40–0,59	O'rta	Inson kapitali salohiyati mavjud, biroq undan foydalanish samaradorligi yetarli emas
0,40 dan past	Past	Inson kapitalini rivojlantirish va undan foydalanish bo'yicha kompleks islohotlar talab etiladi

2-jadvalda taklif etilgan baholash mezonlari hududlarni inson kapitalidan foydalanish samaradorligi bo'yicha guruhlash imkonini beradi. Mazkur yondashuv hududlarning rivojlanish darajasini kompleks baholash, ularning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash hamda hududiy siyosatning ustuvor yo'nalishlarini belgilashda muhim amaliy ahamiyatga ega. Shuningdek, integral indeks natijalari asosida davlat investitsiyalarini taqsimlash, mehnat bozori siyosatini takomillashtirish va ta'lim tizimini hududlar ehtiyojlariga moslashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish mumkin.

Xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, inson kapitalini kompleks baholash iqtisodiy rivojlanishni boshqarishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Masalan, OECD davlatlarida inson kapitalining sifati mehnat unumdorligi, innovatsion faollik va ilmiy salohiyat bilan uyg'un holda baholanadi. Janubiy Koreya, Singapur va Finlyandiya kabi davlatlarda inson kapitalini rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan uzoq muddatli strategiyalar iqtisodiy o'sish sur'atlarini sezilarli darajada oshirishga xizmat qilgan. Bu tajribalar inson kapitalidan foydalanish

² Muallif ishlanmasi, ilmiy adabiyotlar va xalqaro metodologiyalar (World Bank, OECD, UNDP) asosida tuzilgan.

samaradorligini muntazam monitoring qilish va baholash mexanizmlarini takomillashtirish iqtisodiy siyosatning muhim yo'nalishlaridan biri ekanligini ko'rsatadi.

Taklif etilgan integral indeksning muhim afzalligi shundaki, u inson kapitalining alohida tarkibiy qismlarini emas, balki ularning iqtisodiy natijalarga qo'shayotgan umumiy hissasini kompleks baholaydi. Shu bilan birga, indeks hududlar kesimida qiyosiy tahlillar o'tkazish, inson kapitaliga yo'naltirilayotgan investitsiyalar samaradorligini aniqlash hamda hududlar o'rtasidagi rivojlanish tafovutlarini kamaytirishga qaratilgan strategik qarorlarni ishlab chiqish uchun ishonchli analitik vosita bo'lib xizmat qiladi.

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston sharoitida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning yagona integral indeksini joriy etish hududiy rivojlanish dasturlarining natijadorligini oshirish, iqtisodiyot tarmoqlarining malakali kadrlar bilan ta'minlanganlik darajasini aniqlash hamda inson kapitaliga yo'naltiriladigan investitsiyalarning iqtisodiy qaytimini baholash imkonini beradi. Shu sababli taklif etilgan metodologiya nafaqat ilmiy yangilikka ega, balki davlat boshqaruvi organlari, hududiy rivojlanish dasturlari va strategik rejalashtirish tizimida qo'llanishi mumkin bo'lgan amaliy ahamiyatga ham ega. Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan integral indeks metodologiyasi inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning mavjud yondashuvlarini takomillashtirish imkonini beradi. Mavjud xalqaro indekslardan farqli ravishda, taklif etilgan metodologiya inson kapitalining faqat shakllanish darajasini emas, balki uning iqtisodiy natijalarga aylanish samaradorligini ham baholashga xizmat qiladi. Bu esa hududlarning iqtisodiy rivojlanish salohiyatini yanada aniqroq tahlil qilish, inson kapitalining iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini baholash hamda strategik boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslash imkonini yaratadi.

Integral indeksni hududlar kesimida qo'llash natijasida har bir hududning inson kapitalidan foydalanish darajasi, mavjud ichki imkoniyatlari va rivojlanishni cheklayotgan omillar aniqlanishi mumkin. Xususan, ta'lim sifati yuqori bo'lishiga qaramay, mehnat unumdorligi yoki innovatsion faollik past bo'lgan hududlarda inson kapitalidan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha maqsadli dasturlar ishlab chiqish imkoniyati yaratiladi. Aksincha, iqtisodiy faolligi yuqori bo'lgan hududlarda inson kapitalining sifat ko'rsatkichlarini yaxshilash orqali uzoq muddatli iqtisodiy o'sishni ta'minlash mumkin bo'ladi.

Taklif etilgan metodologiyaning yana bir muhim afzalligi shundaki, u inson kapitalini baholashni iqtisodiy rivojlanish strategiyasi bilan uzviy bog'laydi. Mazkur yondashuv asosida hududlar bo'yicha ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik, innovatsion rivojlanish va raqamli transformatsiya sohalariga yo'naltirilayotgan investitsiyalarning iqtisodiy samaradorligini muntazam monitoring qilish imkoniyati yaratiladi. Natijada davlat resurslarini taqsimlashning samaradorligi oshadi hamda hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni qisqartirish uchun ilmiy asoslangan mexanizm shakllanadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, inson kapitalidan foydalanish samaradorligini oshirish faqat ta'lim tizimini rivojlantirish bilan cheklanmaydi. Bu jarayon sog'liqni saqlash sifatini yaxshilash, mehnat bozorining moslashuvchanligini ta'minlash, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash, innovatsion infratuzilmani rivojlantirish va raqamli kompetensiyalarni kengaytirishni o'z ichiga olgan kompleks siyosatni talab etadi. Aynan ushbu omillarning o'zaro uyg'unligi inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini oshirib, barqaror iqtisodiy o'sish uchun mustahkam zamin yaratadi.

Mazkur tadqiqot natijalari asosida ishlab chiqilgan Inson kapitalidan foydalanish samaradorligining integral indeksi (IHCUEI) hududlarning inson kapitalidan foydalanish darajasini kompleks baholash, ularni qiyosiy tahlil qilish va ustuvor rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash imkonini beruvchi yangi metodologik yondashuv sifatida tavsiya etiladi. Ushbu indeksning amaliyotga joriy etilishi hududiy rivojlanish strategiyalarini takomillashtirish, inson kapitaliga yo'naltiriladigan investitsiyalar samaradorligini oshirish hamda davlat boshqaruvi organlari tomonidan strategik qarorlar qabul qilish sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, taklif etilgan metodologiya kelgusida iqtisodiyot tarmoqlari va hududlar kesimida empirik hisob-kitoblarni amalga oshirish, inson kapitalining iqtisodiy o'sishga ta'sirini ekonometrik modellar asosida baholash hamda hududlarning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish uchun metodologik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Mazkur tadqiqot natijalari inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashda kompleks yondashuvni qo'llash zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim shartlaridan biri ekanligini tasdiqlaydi. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, amaliyotda keng qo'llanilayotgan Human Capital Index (HCI), Human Development Index (HDI) va boshqa xalqaro indekslar inson kapitalining shakllanish darajasini baholash imkonini bersa-da, undan iqtisodiyot tarmoqlari va hududlarda qay darajada samarali foydalanilayotganini to'liq aks ettirmaydi. Shu sababli inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini baholashda yangi metodologik yondashuvlarni ishlab chiqish zarurati tobora ortib bormoqda.

Tadqiqot davomida taklif etilgan Inson kapitalidan foydalanish samaradorligining integral indeksi (IHCUEI) inson kapitalining asosiy tarkibiy elementlarini yagona baholash tizimiga birlashtirish imkonini berdi. Mazkur yondashuv ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik va raqamli kompetensiyalarni o'zaro bog'liq holda baholash orqali inson kapitalining iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini yanada aniqroq

ifodalashga xizmat qiladi. Natijada hududlarning rivojlanish darajasini baholashda alohida ko'rsatkichlar emas, balki ularning o'zaro uyg'unligi asosiy mezon sifatida namoyon bo'ladi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, inson kapitalidan foydalanish samaradorligi faqat ta'lim darajasi bilan belgilanmaydi. Ta'lim sifati yuqori bo'lgan hududlarda ham mehnat bozori talablariga mos kompetensiyalar yetarli darajada shakllanmagan yoki innovatsion infratuzilma rivojlanmagan bo'lsa, inson kapitalining iqtisodiy samaradorligi pasayishi mumkin. Shu bilan birga, sog'liqni saqlash tizimining sifati, mehnat unumdorligi, ilmiy-tadqiqot faoliyati va raqamli texnologiyalardan foydalanish darajasi inson kapitalining iqtisodiy natijalarga aylanishida muhim omillar hisoblanadi [14].

Xalqaro tajriba tahlili ham mazkur xulosalarni tasdiqlaydi. OECD mamlakatlarida inson kapitalini baholash faqat ta'lim ko'rsatkichlari bilan cheklanmay, mehnat unumdorligi, innovatsion salohiyat va kasbiy ko'nikmalar bilan uyg'un holda amalga oshiriladi [15]. Janubiy Koreya, Singapur va Finlyandiya tajribasi inson kapitaliga yo'naltirilgan uzoq muddatli investitsiyalar mehnat unumdorligini oshirish, yuqori texnologiyali ishlab chiqarishni rivojlantirish va iqtisodiy raqobatbardoshlikni mustahkamlashda hal qiluvchi omil bo'lganini ko'rsatadi. Mazkur tajriba O'zbekistonda ham inson kapitalini rivojlantirish siyosatini hududiy rivojlanish strategiyalari bilan yanada chuqur integratsiya qilish zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari hududlar kesimida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini muntazam monitoring qilish tizimini joriy etish zarurligini ko'rsatdi. Integral indeksni amaliyotga tatbiq etish orqali hududlarning rivojlanish darajasini qiyosiy baholash, mavjud muammolarni erta aniqlash hamda ta'lim, bandlik va innovatsion rivojlanish bo'yicha manzilli davlat dasturlarini ishlab chiqish imkoniyati kengayadi. Bu esa davlat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish va hududlar o'rtasidagi ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni qisqartirishga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotning ilmiy ahamiyati shundaki, unda inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning metodologik modeli taklif etildi hamda uni amaliy qo'llashning nazariy asoslari ishlab chiqildi. Taklif etilgan integral indeks hududlarning inson kapitalidan foydalanish samaradorligini kompleks baholash, rivojlanish tendensiyalarini aniqlash va strategik boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslash imkonini beruvchi yangi analitik vosita hisoblanadi.

Umuman olganda, muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, inson kapitalidan foydalanish samaradorligini oshirish ta'lim, sog'liqni saqlash, mehnat bozori, innovatsion faoliyat va raqamli transformatsiya yo'nalishlarida o'zaro uyg'un siyosat yuritishni talab etadi. Aynan ushbu omillarning integratsiyalashuvi iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish, hududlarning barqaror rivojlanishini ta'minlash va uzoq muddatli iqtisodiy o'sish uchun mustahkam asos yaratadi. Shu bois taklif etilgan integral indeksni amaliyotga joriy etish inson kapitalini boshqarish tizimini takomillashtirish hamda hududiy rivojlanish siyosatining samaradorligini oshirishda muhim ilmiy-amaliy vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash zamonaviy iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mavjud xalqaro indekslar inson kapitalining shakllanish darajasini baholash imkonini bersa-da, undan foydalanish samaradorligini hududlar kesimida kompleks baholash imkoniyatlari cheklangan. Shu sababli inson kapitalining iqtisodiy natijalarga ta'sirini aks ettiruvchi integral baholash metodologiyasini takomillashtirish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqot davomida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning metodologik yondashuvi ishlab chiqildi hamda ta'lim sifati, sog'liqni saqlash, bandlik darajasi, mehnat unumdorligi, innovatsion faollik va raqamli kompetensiyalarni o'z ichiga olgan Inson kapitalidan foydalanish samaradorligining integral indeksi (Integral Human Capital Utilization Efficiency Index – IHCEI) taklif etildi. Mazkur indeks inson kapitalining iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini kompleks baholash, hududlarni qiyosiy tahlil qilish va ustuvor rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari asosida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini muntazam monitoring qilish va baholash tizimiga integral indeksni joriy etish maqsadga muvofiq ekanligi asoslandi. Ushbu yondashuv hududlarning rivojlanish darajasini qiyosiy baholash, davlat dasturlari natijadorligini aniqlash hamda strategik boshqaruv qarorlarini ilmiy asoslash imkonini beradi.

Shuningdek, hududiy rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda inson kapitalining ta'lim, sog'liqni saqlash, bandlik, mehnat unumdorligi, innovatsion rivojlanish va raqamli kompetensiyalar bo'yicha ko'rsatkichlarini yagona baholash tizimiga integratsiya qilish zarur. Bu hududlarning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash, mavjud resurslardan samarali foydalanish hamda investitsiyalarni ustuvor yo'nalishlarga yo'naltirish imkonini yaratadi.

Inson kapitalidan foydalanish samaradorligini oshirish uchun ta'lim tizimini mehnat bozori ehtiyojlari bilan yanada uyg'unlashtirish, uzluksiz kasbiy rivojlanish mexanizmlarini takomillashtirish, zamonaviy kasbiy va

raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish hamda ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalari, ilmiy tashkilotlar va ishlab chiqarish korxonalari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish inson kapitalining iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Hududlar kesimida inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholash bo'yicha yagona axborot-analitik platformani shakllantirish ham dolzarb vazifalardan biridir. Mazkur platforma asosiy indikatorlarni muntazam monitoring qilish, integral indeksni hisoblash hamda hududiy rivojlanish dasturlarining samaradorligini baholash uchun zarur bo'lgan analitik axborot bazasini yaratishga imkon beradi.

Xulosa qilib aytganda, inson kapitalidan foydalanish samaradorligini baholashning integral indeksini shakllantirish bo'yicha taklif etilgan metodologik yondashuv hududlarning rivojlanish salohiyatini kompleks baholash, inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalar samaradorligini oshirish va hududiy iqtisodiy siyosatni takomillashtirish uchun muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Mazkur metodologiya amaliyotga joriy etilishi O'zbekiston hududlarida inson kapitalidan samarali foydalanishni ta'minlash, iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish hamda uzoq muddatli barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Schultz T. W. Investment in Human Capital // The American Economic Review. – 1961. – Vol. 51, No. 1. – P. 1–17.
2. Becker G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. 3rd ed. – Chicago: The University of Chicago Press, 1993.
3. Mincer J. Schooling, Experience, and Earnings. – New York: Columbia University Press, 1974.
4. Lucas R. E. Jr. On the Mechanics of Economic Development // Journal of Monetary Economics. – 1988. – Vol. 22, No. 1. – P. 3–42.
5. Romer P. M. Endogenous Technological Change // Journal of Political Economy. – 1990. – Vol. 98, No. 5. – P. S71–S102.
6. Hanushek E. A., Woessmann L. The Role of Cognitive Skills in Economic Development // Journal of Economic Literature. – 2008. – Vol. 46, No. 3. – P. 607–668.
7. Heckman J. J. Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantaged Children // Science. – 2006. – Vol. 312, No. 5782. – P. 1900–1902.
8. OECD. The Well-being of Nations: The Role of Human and Social Capital. – Paris: OECD Publishing, 2001.
9. World Bank. The Human Capital Index 2020 Update: Human Capital in the Time of COVID-19. – Washington, DC: World Bank, 2020.
10. Abdurahmonov Q. X. Inson kapitali. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi, 2023.
11. World Bank. World Development Report 2023: Migrants, Refugees, and Societies. – Washington, DC: World Bank, 2023.
12. United Nations Development Programme (UNDP). Human Development Report 2023/2024: Breaking the Gridlock – Reimagining Cooperation in a Polarized World. – New York: UNDP, 2024.
13. OECD. OECD Skills Outlook 2023: Skills for a Resilient Green and Digital Transition. – Paris: OECD Publishing, 2023.
14. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2023. – Geneva: World Economic Forum, 2023.
15. Acemoglu D., Autor D. Skills, Tasks and Technologies: Implications for Employment and Earnings // In: Ashenfelter O., Card D. (Eds.). Handbook of Labor Economics. Vol. 4B. – Amsterdam: Elsevier, 2011. – P. 1043–1171.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>